

СТРАХОВИЙ РИНОК В УМОВАХ СВІТОВОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

студентка **Зеленська І.В.**

наук. кер. доц. **Зайцев О.В.**

Західні вчені економісти, прибічники циклічного розвитку світового господарства протезують повторення сучасної фінансової кризи через десять років у 2018 році. Отже, щоб знизити негативні наслідки впливу фінансової кризи, спрогнозувати, передбачити її повторення з тим щоб бути максимально готовим до неї в майбутньому, потрібен комплексний аналіз об'єктивних причин та суб'єктивних передумов що передують їй [1].

Іпотечна криза в США сталася внаслідок нехтування ризиками ліквідності, тобто здібності боржників відповідати по своїх зобов'язаннях. Крім того, під іпотеку банками випускалися фондові інструменти, тобто цінні папери — облигації, закладні, іпотечні сертифікати, які не мали під собою необхідного забезпечення. Сталася череда банкрутств банків, будівельних компаній, компаній по виробництву будівельних матеріалів і все це на тлі інфляції, та зростання цін на сировину та харчові продукти призвели до спонукання фондової та товарної кризи.

Україна після вступу 16 травня 2008 року у світову організацію торгівлі виявлялось мала чудові перспективи для подальшого розвитку та інтеграції до світового господарства. Курс гривні до долара в цей час не тільки залишався стабільним, але й трошки зміцнів. Але вже у жовтні 2008 року політична криза, наслідками якої скористалися валютні спекулянти, які перестали продавати готівковий долар, курс на який стрімко зріс до 6-7 грн, за долар. Обтяжливі для цієї ситуації обставинами виявилися брак валютних коштів через зниження валютних надходжень експортерів завдяки зниженню світового попиту на український експорт і дефіцит по зовнішнім державним та не державним зобов'язанням низки вітчизняних підприємств та банків.

Як наслідок, вкладники перш за все, фізичні особи, що тримали депозити у гривні відчули себе обманутими, та почали масово достроково забирати строкові

вклади. За два тижні було достроково знято коштів з депозитних рахунків на суму 17 млрд. грн.

НБУ для запобігання зниження курсу гривні вдається до валютних інтервенцій та вводить мораторій на видачу нових кредитів, через що страхові компанії, які збирали більшість премій через банківський канал продажу, стрімко втрачають обсяг зборів страхових платежів [2]. І це суттєво вплинуло на ситуацію на страховому ринку в цілому, який почав скорочуватись.

Аналізуючи динаміку фінансових показників страхових ринків за п'ятирічний період що передувало фінансовій кризі, слід відзначити що обсяг премій у світі прямого страхування постійно зростав десь на 8 % щорічно, чого не можна сказати про світовий ринок перестраховання, який у 2007 році склав 192 млрд. дол. США по відношенню цього показника в 170 млрд. дол. США. Вітчизняний ринок страхування і перестраховання теж на протязі останніх п'яти років мав загальну тенденцію за виключенням піку зборів премій завдяки схемного страхування у 2004 році до зростання з 1,827 та 0,663 млрд. дол. США у 2003 році і до 3,601 і 1,123 млрд. дол. США в 2007 році відповідно.

Під час фінансової кризи в Україні ще більш загострилась конкуренція, знизилась можливість щодо якісного відбору привабливих ризиків до власного страхового портфелю. Все це сприяло до створення незбалансованого портфелю страховика, виникненню можливих небезпек: від зниження платоспроможності, порушення фінансової стабільності, стійкості страховика до його банкрутства.

Основні симптоми світової фінансової кризи щодо вітчизняного ринку страхових послуг проявились у інвестиційному сегменті, коли страховики і перестраховики, як інституціональні інвестори втратили можливість надійно вкладати страхові резерви. Другим симптомом виявилась банківська криза [3, 4], більшість банків використовувались страховиками, як окремий потужний канал надання страхових послуг

У вітчизняного страхового ринку були внутрішні причини, ризики які реалізувались, низкою протиріч, які не вирішились, а призвели до фінансової кризи. По-перше, це протиріччя між високими темпами зростання страхових

премій і відносно низькою капіталізацією страховиків. По-друге, протиріччя між високими темпами зростання страхової премії та низькою рентабельністю страхових операцій, яка є наслідком неправильної методології при оцінці фінансових результатів діяльності страхових організацій. По-третє, протиріччя між високими темпами розвитку і не розвинутою системою продажів страхових послуг. По-четверте, протиріччя між високими темпами розвитку страхових організацій і відсутністю ефективних форм управління, яке в значній мірі породжено дефіцитом кваліфікованих фахівців, та відсутність пріоритетного інтересу з боку акціонерів страхової компанії до її результатів.

Суб'єктивна причина настання фінансової кризи криється в неможливості чи в небажанні певних юридичних та фізичних осіб повертати борги.

Слід зазначити, що поряд з економічними факторами впливу на страховий ринок діє низка не економічних, зокрема політичні, стичні, етнічні, соціальні чинники, які визначають поведінку та мотивацію основних суб'єктів страхового ринку — страхувальників, страховиків, перестраховиків, їх засновників та державний уповноважений орган з регулювання страхової діяльності.

Список використаної літератури:

1. Зайцев, О.В. Гроші та кредит : конспект лекцій для студ. спец. 6.030508 "Фінанси і кредит", 6.030504 "Економіка підприємства", 6.030507 "Маркетинг", 6.030601 "Менеджмент і адміністрування" усіх форм навчання / О.В. Зайцев, О.В. Галахова. - Суми : СумДУ, 2009. - 150 с.

2. Горобець, Ю.В. Страховий ринок України [Текст] / Ю.В. Горобець, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту, 17-25 квітня 2007 р. — Суми : СумДУ, 2007. — Т.1. — С. 172.

3. Нужна, А.В. Особливості розвитку банківської системи в Україні / А.В. Нужна, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку: тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів

факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні та 60-річчю СумДУ, 21-25 квітня 2008 р. - Суми: СумДУ, 2008. - Т.2. - С. 159-160.

4. Хоменко, Л.М. Вплив розвитку банківської фінансово-кредитної системи України на довгострокову взаємодію з населенням / Л.М. Хоменко, О.В. Зайцев// Економічні проблеми сталого розвитку: тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні та 60-річчю СумДУ, 21-25 квітня 2008 р. — Суми: СумДУ, 2008. — Т.2. — С. 12-13.